

Մանգրումի Էֆեսոս

Մ Ի Ի Ն Ա Տ Ի Ի

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԵ ՎԵ ՄԵՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԵ

ՊԻՐԻՆՃԻ ՍԵՆԵ

1866 ՄԱՐՏ 19 ՃԻՒՄԱ ԻՐԹԵՍԻ

ՆԻՒՄԼԻՐՈ 16

Մանգրումի Էֆեսոս հասցիքով և հասցի սենյակ 260
հիստի վերջին, սենյակի վերջին, բաժնի փարապետի
հիստի օլապա, 200 զ" օլապա, 100 զ" օլա-
ճապ, վե հիստի տախի 50 ար փարապետի փարապետի տրո :

Իլանտիքն պեհեր սաթրոն իլին, պի-
րինի տեֆատա 5, իրինի տեֆատա 2,
վե իլանտիքն վե սաթրոն տեֆատա 1
էր զուրուշ ալանտա տրո :

Մեթոպ վե սաթրոն, իսթանպուլա Պադի Գարուս
խարիճինտե, գարադուլանտե իլե ճամիի շերիֆ արա ե-
րինտե քեպին Շապուր խանընտա, կարապետ 3, փանոս-
եանըն 18 նիւմէրօլու օտապընա կեօնտե իլեճէ քտիր :

ՀԱՎԱՏԻՍՈՒԹՐ ՏԱՍԻԼԻԹԵ

Էսհամը ուսումնական էմանէթի ճանիպին-
տէն վարիտ օլան վարապետ տրո :

Եւտէրինտե պուլունան տիւրեւնու թահ-
վիլաթը աթիգասընը, պաղը էսպապը մանի-
ատան տօլալը վազթ ու զէմանիլէ մէվալը
միւսպատէլէյէ կէթիւրմէմիշ օլան սահապը սե-
նէտաթ, սենէտաթը թէպտիլիյէյէ նայիլ օլմագ
խաթիտալընտա պուլունմուշ օլտուգլարըն-
տան, իթի հիւզ սէքսէն պիր սենէսի մարտ
49 ու, վե զիլգատէ 4 իւ թարիխիլէ միւ-
վէրրախ նիւզամնամէտէ թայիլին օլունան,
միւստէթէրին ինգրգասընտան էվիլէ միւ-
պատէլէյէ կէթիւրմէմիշ պուլունան թահ-
վիլաթը աթիգա ֆազլասընըն տախի, իշպու-
շէրի մարտըն օտադուգուսու կիւնիւնտէն
պէտ իլէ, նիւզամնամէտէ մէվալուրուն օտա-
րինի մատտէսինտէ մուհարրէր անքեմա
թէվֆիդան, ինրայի թէպտիլի գարարը ալի
իգթիլպասընտան պուլունմուշ տուր :

Պնապէրին համիլ օլտուգլարը թահվի-
լաթը աթիգալը թէպտիլ իթտիւրմէթիլի միւ-
րատ իտէնէր, պուլունարը ինագ իտէն պօրտ-
րօսու իլէ պէրապէր, ջարպիւնէյի ամիւրէ-
տէ քեպին էսհամը ուսումնական էմանէթի
տայիլէսինէ կէթիւրմէթ լազըմ կէլէճէքտիր :

Տայիլէյի մէվալուրէտէ պուլ իշէ թախսիս
օլունան գալէմ, էյեամը մախսուսէտէն մա-
տուտ օլմայան, հէր ճիւմա իրթգաի, վե սա-
լը կիւնիւրի վազթը գուհրէ (էօյլէ վազ-
թընա) իթի սաաթ գալարագ ալըլըպ, վազ-
թը գուհրտան իթի սաաթ սօնրա գաբանա-
ճապ տրո :

Միւսպատէլէ իլին լազըմ կէլէն մաթպու-
պօրարօլար, գալէմի մէվալուրտան իսթէնի-
լիպ ախը օլունմագ տրո :

Մենէտաթը մէվալուրէնին մուսմէլէյի
թէպտիլիյէմի Սուլթան Ահմէտ մէյտանընտա
քեպին, Սէրկիի Օսմանիտէ թէպտիլի էս-
համա շուրու օլունտուղու էսնատա, իլան
օլունան ինրաաթ նիւզամնամէսինին թայիլին
իթտիլի ուսուլտէ, ճէրէեան իտէճէք տիր :

Էսհամը ճէտիտէ մուգապիլինտէ, վէրի-

լէճէք էսհամը ուսումնական էմանէթը իւզը-
լէրինտէ պուլունան սէքսէն պիր սենէսի
քեանուրնի սանի գուրօնու, գաթ օլունմուշ
պուլունտուղու հալտէ իթա օլունմագըն-
տան, օնա պէտէլ Տէվլէթի ալիլէ պանգաթը
թարաթընտան թէտիլիյէ օլունմագ իւզըլէ,
էսհամը մէվալուրէնին սէքսէն պիր սենէսի
իլուլի, վե եախօտ թըրինի էվիլէ իպթի-
տասընտան, սենէյի մէվալուրէ քեանուրնի
սանիլի իպթիտասընա գատար, սենէվի եիւզ-
տէ պէշ հիւսապըլա իլէմիշ օլան ֆայիլըլ-
րինէ մախսուտ օլարագ պիր տիլէր գուրօն
վէրիլէճէք տիր :

Ճ. Զ.

Էվանթուտ օլունտուղունա կէօ-
րէ, պիրինճի օլունուլի հիւմայունուն
մրգատարը 23 պին նէֆէրէ իւլալընագա-
լար վէրիլիլինտէն, շու ինրաաթա,
Ֆէվգ էլատէ աւրէթտէ օլունուղու հալ-
տէ, իգմիլ, Մանիսա, Քօնթաշեա,
Ըսթարթա, վե Գարաշիսար սանճաղա-
լընտա, Ահմէտ բաշա մարիֆէթիլիլէ պէտ
օլունմագ տրո :

Չաթը հազրէթի Շահանէլէրի, բէն-
շէմպի հիւնիւ Մէքթէպի հարպիլէրինի
թէշըթիլէ, Ֆուատ բաշա վե Ալի բաշա
հազարաթը, վե վիւքէլայի տէվլէթտէն սա-
յիւր զէվաթը միւքէրրէմէ պիրիլէքտէ պու-
լունտուղարը հալտէ, ախշամ թաամընը օ-
րատա էթլ պուլունմուշլար տրո :

Մարտ 7 տէ, Այնթապտան Բաթրի-
խանէյէ, Ֆրանսըղճա օլարագ չէքիլմիշ օ-
լան պիր ուզուն թէլէկրաթըն թէրճէմէսինի
պէյան իտէրիլ :

« Ամենապատիւ Ս. Պատրիարք Հայր :

« Այնթապտաքի միլլէթտաշարըմըն ա-
ճընմագ հալլէրինի, թարաթը ֆազլանէ-
նիլէ պիտտէֆաթ արդուհալար թագտիլի-
լէ պիլտիլմիշ, վե էհալիլիլի խայիլ սենէտէն
պէրու բէնէյի զուլուքեարանէսինէ ալմըշ
օլան Մկրտիչ եպիսկոպոսուն եէրինէ պիր
թիլէրինին իրաալինէ հիւմէթիլիլի իսթիտա
իլլէմիշ իտիլ : Մէվալուր արդուհալարըմը,

քեաթիլիլ լահիլլէրիլիլ վե էհալիլիլ թա-
րաթընտան իսթալանմըշ օլունագտան պաշ-
գա, հաթթա թարաթը ֆազլանէնիլլէ
միւքէթիլիլիլ սըֆաթըլա պուրապա կէլմիշ
օլան պիր գաթը միւքէրէմ վասթապըլա
տախի հուղուրի ալինիլլէ իրաալ գըլընմըշ ի-
տի. հալ պու քի շիմտիլէ տէկին հիլ պիթ
նէթիլէ կէօրիլլէմէտիլիլ շէօյլէ տուրտուն,
պու տէֆա ալտըղըմը մալիւմաթա նաղա-
րէն, միւմայիլէյի եպիսկոպոսու, թէրարիլէն
պիլլէ կէօնտէրմէքտէ իմիշսինիլ. իմտի, Գա-
թը ֆազլանէնիլլէ, հիլ պիր ճիւնթիլլէ միւ-
մայիլէյի գապուլ իտէմէյէճէկիլիլլէ, ալլէնէն
վե սարահէթէն խապէր վէրտիլիլիլլէ իլէ պէ-
րապէր, անըն եէրինէ, վե սէրիան, էնլի
գաթիլ, վե սահիպ մալիւմաթ պիր գաթ իր-
սալինէ լութթ ու քէրէմ պուլունմանըղը տա-
խի լէճա իտէրիլ :

« Իշթէ պուտուր պիլիլ սօն միւրատ ու
նիլլէթիլիլլէ. էկէր նէգտի ալինիլլէ պու տա-
խի գապուլէ շաչան պուլունմագ իսթ, օլ
վազըթ պիլլ տախի, մէճպուր օլունուղ տի-
մէյէ քի, էհալիլին խայր ու մէնֆաաթընը
տիւշիւնմէյիլ, իլա մէնֆաաթը շախիլլէ-
նիլլէ տիւշիւնմէքտէ, վե մէնֆաաթը միլլէ-
թի օնա գուրպան իթմէթիլիլլէ ճայիլ կէօր-
մէքտէսինիլ :

« Իմտի, էօյլէ օլունուղ թագտիլլէ, տէր
իւհտէ իթմիշ օլունուղունուղ մէմուրիլլէթէ
իպրագ իթմէքտէ պուլունտուղունուղ տտէ-
մի իլապաթ, վազիթէսիլլիլլէ, վե գուրթէթ-
սիլլէյիլլէ մէյտանտա պուլունան տէլիլ ու իս-
պաթլարընա իսթինտէն, Պապը ալիլլէ պիր
գըթա արգուհալ թագտիլլէ, պուլունան
սօնրա, միլլէթէ մէսալիլի ճիւնթիլլէ, սիլ-
լէրին թէպաիլիլլէ թահթընտա պուլունմա-
մագըղըմը իսթիտայէ մէճպուր օլունմագը :

« Լազըմ կէլէճէք իւնթէթիլիլլէ պուրատա
բէշինան էտա իթմիշ օլունուղունուղ հալտէ,
իշպու իսթիտալըն թէլէկրաթա ճէվապը-
նը պէքէմէքտէյիլլէ : »

Որ Դիւն Դիւն Դիւն Դիւն Դիւն Դիւն :

Իսթէրտէ Ընդհանուր Ժողովունուղ, պի-
րաղ վազըթ տահա ուլունուն. էկէր պէօյլէ :

կիտէր իսէ, պիտէ կէօզլէրին աշտըղըն-
տա մէթրուք պըրագտըղը էհալիստէ պու-
լամայաճագ, վէ իշու քէնտույէ անկարեա
կէլէնեքնսփոխանլըգ պարի ազիմիստէն տա-
խի գուրթուլմուշ օլաճագ տըր:

— Գօնեաւտան կէլմիշ օլմն շու մահ-
աէր տիգդսթա շայան օլտուղունտան,
մահէլինի տէրձ իտէրիգ:

Գօնեա սանճաղը տախիլինտէ, էրէկը
գազապընտա, միլլէթիմիլտէն հաճի ընգա-
պապ օլլու Պետրոս նամ քիմէսնէնլին գէվէն-
աի Նգնիր, քէնտի խանէսինտէ պուլունմագտէ
հքէն, գազապի մէզպուր էհալիստէն, երես-
քոխան հաճի Մէլիք իլէ, Պոր գազապընտան
Աղա Պապա նամ քէս պիլիքտէ օլարագ,
մէրգում Պետրոսուն գօմշուտու օլուպ, վէ
Աղա Պապանըն վագթիլլէ խըզմէթինտէ
պուլունտուգտան սօնրա, չիմտիլէրտէ ալըր-
ճա պիլ խանէտէ իգամէթ իթմէքտէ պու-
լունան Առաքել օլլու Յարութիւնու գան-
տըրըլար, վէ պիլ իթիֆագ, Պետրոսուն
գէվէնսինի քէնտի խանէսինէ ճէլպ իլլէմէսի-
նի թէքիֆ իտէրլէր: Վէ մէրգում Յարութի-
լին տախի շու չարգընլըղ իրթիքնապ
էթմէյէ սէօգ վէրտիկիտէն, մէրգումանը
էնտի խանէսինտէ պիլ օտայա սագլատըգ-
տան սօնրա, կիտիպ Պետրոսուն գէվէնսի
Նգնիրէ, « կէլ պիլիմ էվտէքի սէտիրի, պի-
րագ թամիր իլլէ » տէյի ընճալար իտէր: Վէ
մէրգում տախի, քեազիպին տիւպարապընա
ալտանարագ թէքիֆինի գապուլ իլլէր:

Մէրգումէ, Յարութիւնուն օտայապընտան
իշէրի կիրտիքտէ, Յարութիւն անիտէ օտա
գաբուսունու քիլիթլէր, վէ Նգնիր իշէրուտէ
գալըր:

Հաճի Մէլիք իլէ Աղա Պապա, կիլլէնմիշ
օլտուղարը տէլիքտէն չըգարագ, վէ Նգ-
նիրին թէլիթիւնէ չուլանարագ, էօրֆէն վէ
ճէպրէն մէրգումէ իւզէրինտէ չէհլէթի հայ-
գանիլլէրինի իճրա իտէրլէր: Պու արասա
Նգնիրին տատ ու ֆէրեատը չամաթասը էթ-
րաֆը թութուղունտան, գօմշուլար էլթի-
շիլլէր, վէ քէնֆիլլէթի հալի հիւքիւմէթի
խապէր վէրիլլէր: Հաճի Մէլիք իլէ Աղա Պա-
պա, վէ մէրգումէ Նգնիր, հիւքիւմէթ հու-
ղուրունտա իսթիլիթապա չէքիլտիքիլլէրինտէ,
սահիպ ճինայէթիլլէր քէնտի ճինայէթիլլէրինի
իգրար իլլէտիքիլլէրինտէ, մահպէսէ իլգա օ-
լունտուղարը կիպի, մէրգումէ տախի պիլ
քաճանայ խանէսինտէ իւշ կիւն թէվիքթ ի-
տիլլէր: Իւշ կիւնտէն սօնրա, սահիպ ճինա-
յէթլէր մահպէստէն գուրթուլուրար իսէտէ,
պիլարէ Նգնիր գուրթուլամատըգտան պաշ-
քա, բաբաս էվլինտէն տախի գալտըրըլա-
րագ, էմին ալա նամիստէ պիլ իսլամ խա-
նէսինէ կէօնտէրիլլէր, վէ եանընա իրիսթի-
լանտան քիմսէ պըրագըլմամսը թէնպիլ ի-
տիլլէր:

Պու գատար գալըմըղա տախի գանտաթ
իտիլլէրէք, վէ « սիւրկիւնէ կէօնտէրիլլէ-
ճէքսին » տէնիլլէրէք, գէվալըլա պիլ թալըմ
գօրգուլար տախի վէրիլտիկիտէն, մէրգում-
մէ տախի գօրգուլունտան նաշի, « սիւր-
կիւնէ կիթմէքտէն իսէ, միւսլիման օլուր-
տա գուրթուլուրում » տիմէսի իւզէրինէ,
օրանըն միւտիրի թարաֆընտան, եանընա

գապթիլլէր գաթըլարագ, Գօնեայա հիւքիւ-
մէթ գօնաղընա կէօնտէրիլլէր:

Մէրգումէ մարտ 5 տէ Գօնեայա կէլ-
տիքտէ, էհի Պետրոս տախի արգասընտան
կէլլէր, վէ մէրգումէ իլէ կէօրիւշմէք իւզրէ
հիւքիւմէթտէն ըուխասթ իսթէր իսէտէ,
խրիսթիյան իլէ կէօրիւշմէսի եասագ տըր
տէնիլլէրէք միւսաատէ օլունմայըլ, վէ ան-
ճագ պիլ իքի տագըգա քաճանայ իլէ կէօ-
րիւշմէսինէ միւսաատէ օլունուր, վէ պատէ-
հու միլլէթիմիլտէն աւագ քաճանայ, վէ
իւշ նէֆէլ գէվաթը միւթէպէրէ, վէ մէր-
գումէնլին գօճասը հաղըր օլտուղարը հալ-
տէ, մէրգումէ Նգնիր հուղուրա չաղըլա-
րագ, իսլամիլլէթի գապուլ իթսիլն մի տէ-
յի սիւալ օլունտուգտա, մէրգումէ տախի
« էվլէթ », էվլէթ » տէյի ճէվապ վէրտիկի-
տէն, Պետրոսա արթըգ սէնին նիքեահըն
պօշ սայըլըր տէյի ճէվապ վէրիլլէր, վէ մէր-
գում տախի պէն նիքեահընտան վագ կէլ-
մէմ տէյի իմնատ իտէր իսէտէ, նասըլ օ-
լուպ օլամայաճաղը անլաշըլամայարագ, էօյ-
լէճէ գալըր:

Մէրգումէ մահպէրին սուրէթի, տէօրթ
քաճանայ, վէ ծնպէշ գատար աշխարհական
իմգասըլա Բաթրիքիսանէյէ կէլմիշ իտէտէ,
Բաթրիքիսանէ նէ ճէվապ վիթէճէք տիր պի-
լէմէյիլ:

Մէրգումէ գատըն իսլամիլլէթի գապուլ
իտէր իմիշ օնա պիլ շէյ տէյէմէյիլ, չիւքի
մէզնէպ սէրպէսթ տիր, իւշ կիւն սօնրատա
իսթէր իսէ, թէքարէն կէլիպ իրիսթիյան
օլապիլլէր: Լաքին, չուրասըր էթէֆէ շայան
աըր քի, ըրգա թէսալլուր իտէնլէր, ճէվա
գանուննամէսի անքեամընճա, միւսթահագ
օլտուղարը միւսագաթը չէքէճէք իքէն, զըտ-
տըր օլարագ, օնլարա միւսաատէ օլունուպ, վէ
մէրգումէ հագընտա իսէ, պարպարըլ վագ-
թիլլտէ ճայիլ կէօրիւշէպիլլէն մուամէլլէր
իճրայէ կէլտիկիտէն, հէմ ըրգ տէնիլլէն շէյ
այագ ալթընա կիթմիշ, հէմ ուսուլ ու նի-
գամաթը տէվլէթէ գարըն հարէքէթէ ճիւ-
րաթ օլունմուշ, վէ հէմտէ մէրգումէյէ պիլ
նիլլէթի ֆասիտէ իլէ խասսէթէն գօրգուլար
վէրիլլէրէք, էօրֆի իսլամիլլէթի գապուլլինէ
մէզպուրէ իտիլմիշ տիր տէյի սուլի գանն օ-
լունմագըղա սէպէպիլլէթ վէրիլմիշ տիր:

Բաթրիքիսանէյին վագիֆէսի, պէօյլէ շէյ-
լէր իւզէրինէ, Սալթանաթը սէնիլլէն նա-
գարը տիգդաթըն սէրիան տալթէթ իլլէ-
մէք տիր:

ՇԷՖԵՍՏՈՒ ԳՈՐԳՆԸ ՊԻՐՎԱԶ

Բազար կիւնիւ ստաթ սէքիլ լատտէ-
լէրինտէ, եալընը պիլ տօսթ ում պիլլէք-
տէ օլտուղու հալտէ, պիլթթէստիւլէ,
հէր միլլէթ ու մէզհէպտէն օլան քէ-
սանտան միւրէքքէպ պիլ ճէմիլլէթ
եագընընտա պուլունտուղունմուգտա, Սա-
մաթ եա եանկընը լաֆըր աշըլարըն ի-
շիթ տիկիլմիլլէր, տիգաթ լըճա տիլլէմէյէ
պաշլատըգ:

Մէրգումանտէն քիմիսի շու գատար
խանէ վէ տիւքքեան եանմըշ տէտի, քի-
միսի օնուն սէօյլէտիկիլլին գըտտընը իտ-
տա իլլէտի, պաղըր եանկընա պիլ սէ-
պէպ վէրիլլէր, տիկէրի տախի պաշգա պիլ
սէպէպ կէօսթէլտի, քիմիսի աթէշն

չիտտէթին սէօյլէտի, քիմիսի սէֆալէթ
ու բէրիշանլըղն տէրէճէսին նագլ իլլէ-
տի, պիլիսի պիլ Հայ գաթօլլէրին մէր-
համէթսիլլէք իտէրէք, խանէսինէ ա-
ֆէթգէտէլլէրի գապուլ իթմէք իսթէ-
մէտիկիլլին ֆասլ իլէ, գապիթան թարա-
ֆընտան մէրհամէթ օլունարագ ճէպրի
գապուլ իթտիլլէրին սէնա իլլէտի:
պիլիսի պիլ շիշման քաճանանըն, քէնտի
էվլինի աթէշն վէրտիքտէն սօնրա, էվ-
տէն էվէ գօշարագ, նիշէ մալար վէ հաթ-
թա ճանլար տախի գուրթարտըղըն մէտհ
իթտի: Վէհասըլ, քիմիսի ինկիլիլ ֆրան-
սըլ վէ ետիստ Բուս թուլունմայասը վէ
կէմիսի թայիֆէսի եէթիշէրէք, պիլիմ
թուլունմայաճըլարտան վէ պալթաճըլար-
տան բէք չօգ զիյատէ չալընըպ ֆէտա-
քեարըլ իթտիլլէրին նագլ իթտի, վէ
իլլէրինտէն պիլ իքիսի տախի, պիլիլէք
եանկընտա քիւլ օլտուղարըն տէր խա-
թըր իլէ, եաշարան կէօզլէրինի սիլ-
մէյէ պաշլատըլարընտան, իսթանպօլ-
տա շու աղ վագըթ գարֆընտա, պէնի
ատէմին տիւշար օլտուղու գազա վէ
պէլարըր տիւշիւնիւքճէ, ատէթա եէ-
յիս կէթիլմէյէ պաշլատըղըմըղտան, վէ
օրատա պուլունան իսլամ, իրիսթիյան,
Եէհուտի, վէ հէր միլլէթ իւզէրինտէ
տախի, ասարը չէֆգաթ իլէ պիլլէքտէ,
եանանլար հէման քեաֆֆէթէն Հայ օլ-
տուղարը հալտէ, նէ պաթրիք վէ նէտէ
սայիլ պիլ գաթ թարաֆընտան, նէ մատ-
տի վէ նէտէ մանէվի սուրէթտէ հիշ պիլ
մուամէլլէթ կէօրիւշէպտիկի զըմընտա,
թայիլպ իթտիլլէրին տախի կէօրտիւ-
կիւմիւգտէն, քէնտի քէնտիլլէրէ հիճապ
իտէրէք, պէլքի ըուհանի պիլ մահէլտէ,
գալպիմիլլէր ճիւզ իւ քիւլլէ թէսէլլէ իթ-
տիլլէր պիլ էսէր պուլունուրը խիւլեա-
սըլլա, տօղըր գալըրագ, պուլունտու-
ղունմուլ մահէլլին քիլլէսինէ կիլթիլլէր,
վէ իսի վագ վէրիլ տէյի մէտհինի իշիթ-
միշ օլտուղունմուլ պիլ վայիլլէր վագընը
տիլլէմէք իւզրէ, պիլ միւնասիպ մէվ-
գըտէ պիլ եէր թէտարիք իլլէտիլլէ:

Սալթ օն լատտէլլէրինտէ, մէրգում
վայիլ վագա պաշլատը, վէ թամ պիլ սա-
աթ իւշ չարեք պիլ տիւզիլ վագ վէր-
տի: չաղըրտը, պաղըրտը, վէ վիճուտի-
նի եօրտու, լաքին, վէրտիկի վագտան
հիշ պիլ ֆայիտէ չըգմատըգտան պաշ-
գա, բէք չօգտա գարարը մուճիպ օլտու-
տիսէք ճայիլ տիր:

Մէրգումըն վագընտա պուլունան ճէօ-
մաթըն, հէման եիւզտէ տօգտան պէշի
համմալ վէ ընշպէր թաղըմընտան օ-
լուպ, անճագ եիւզտէ իւշ եա տէօրտիւ-
եէրիլլէր պուլունտուղունտան, լաղըր-
տըր տէօնտէրտի տօլաշտըրտը, եէրիլլէ-
րին քիլլէտէյէ կէլմէմէլլէրի, վէ մէզհէպճէ
վագիֆէլլէրին թանըլպ իճրա իթմէ-
մէլլէրի իւզէրինէ կէթիլլէր, վէ զէնկիւն

լեր, զենկին է վառարար, վէ լուսաւոր-
եալար ալեյն լինտէ բէք չօգ թահգի-
րամիզ քելիմաթտա պուլունտուգտան
պաշգա, խիւլասա օլարագ, վէ Յօնան
բէյդամպերին ետերին թուլթարագ, ե-
կեր հերքէս պու թուլթուղու Ֆէնա
թարիգտէն վազ կէշմէզ իսէ, եագրնտա,
էվլէթ, պէլքիտէ իւշ եա պէշ կիւնտէն,
Ալլահն զազապրնա ուղարայաճազարըն
գալիէն պէյան իյլէտի. վէ հաթթա,
Սամաթեա եանկընը տախի, սէյլէ-
տիքլէրին պիր իսպաթ վէ պիր իպ-
րէթ օլարագ մէյտանէ կէթիրտի. վէ
պուլնարը Ազիզ քիթապար իլէ տախի
գալիէշտիրմէք իշին, թէվրաթը շէրիֆ-
տէ, ախզը ինթիգամո, վէ ճէգա վէ դա-
զապա տայիր նէ գատար տէհէթէնկիզ
հիքեայէլէր վար իսէ, պիրէր պիրէր պէ-
յան իյլէտի. վէ հասըլ պէշ եիւզ տէ-
ֆա Աս-...-ը, իւշ եիւզ տէֆա պար-...-
ը, վէ պիր իքի եիւզ տէֆա տախի սա-
լիր պիր գաշ լուղէթլէրի թէքէրիւր
իյլէտիկի սրբատա, Աս-...-ը պար-...-
է, վէ լուղէթլէրին տախի, ճուշէ
կէլէրէք թէքէրիւր իյլէմէյէ ունուլթ-
մատը:

Միւրատըմը մէզհէպ պահսընա կի-
րիշմէք օլտա իտի, մէզհէպտէ տախի, մէր-
գումուն մէզքիւր իբսիզ սաբսըզ վազընը
բէք գօլայ ճէրհ իտէպիլիւր իալը. լաքէն,
պիզիմ միւրատըմը, էհալիտէքի եիւրէք
իլէ, պիր րահիպտէքի եիւրէյին Ֆարգը-
նը տնալթտըմագտըր:

Պիր տատմըն պիր մէթթատը գուհուր
իտէր, պաշընա պիր գազա, պիր պէլա,
պիր տէրտ ու խասթալըզ կէլիւր, հէր ի-
շիտէն, հէր գանդի միլէթ ու մէզհէպ-
տէն օլուր իսէ օլտուն աճըր, րիգգաթա
կէլիւր, վէ էլինտէն տիլինտէն կէլտիկի գա-
տար իմտատ ու թէսէլի տախի իտէր. ին-
սան թապիթթընտա պու պէյլէ օլտուգ-
տան պաշգա, հէր եերտէ տտէթ հիւք-
միւնէ տախի կէշմիշ իքէն, թըպգը, էօ-
լիւմ, խասթալըզ, տէրտ ու պօրճ, վէ
սայիր Ֆէնալըզար կիպի, է-...- տախի,
թապիթթա ինսան իշին մէվճուտ պիր
տէրտ ու աթէթ սրտատընտա պուլուն-
տուղու թագտիրտէ, մէրգում վայիզին
մէյտանէ չըգըպտա, Սամաթեա եանկընը
իշին «Ալլահն զազապրնա» տէյի պա-
ղըմատը, տօղուտու ինսան եիւրէյին
եագըշըր շէյ տէյիլիւր:

Մէրգում վարգապետ, էկէր ինճիլի
շէրիֆին ահքեամընա, եանի շէֆգաթ ու
մէրհամէթ էսասլարընա րիայէթ իթմէզ
իսէ տախի, պարի տիւնեա բօլթիգատը-
նա, վէ նէգաթէթ ու թէրպիյէ տէնիլէն
շէյէ ճիւզիճ րիայէթ իտէրէք, տիհա-
նընտան չըգան էլֆագը, էմրի պասիլէթ
վէգնէսինտէն կէշիւմէլի իտի:

Եանկընտան չըգմըշ պիր աւտամ իշին,

եիւզիւնէ գարշը, Ալլահն զազապրնա
օղրամըշտըր տիմէք, էօլիւտիւ վուգու
պուլմուշ պիր աւտամ, եիւզիւնէ գար-
շը, «օլիւ օլմուշ», տիմէք կիպիտիր, վէ
պուլտա հիշ պիր մէմէքէթ, վէ հիշ պիր
աւտէթ ու թէրպիյէ նէգտիտէ ճայիզ
կէօրիւմէմիշտիր:

Էկէր մէրգում վարգապետ, տալ ին-
սանճա տուլղույա րիայէթ իթմէք իսթէ-
սէ իտի, եանկընտան եիւրէքլէրին պախ-
շը թէսէլի իթմէք իշին, Աւետարանա
միւրաճաթ իտէպիլիւր իտի. հալպուքի,
Ատուլաճաշունշուն էն զիյտտէ տէհ-
շէթլու սահիթէլէրինտէն տիշարը չըգ-
մամըշտըր. Ֆազաթ, պու ճիւմէլ իլէ,
միւրատ իթտիլի թագտիրտէ, թէվրաթ-
տա տախի, թէսէլիպախշ բէք չօգ մի-
տայլէր պուլապիլիւր իտի. մէսէլա, Ալլա-
հն Սուլում Գոմորա թաշ վէ աթէշ եաղ-
տըրտըղըն կէօթէրմէքտէն իսէ, հազ-
րէթի էյոնուպուն հալլէրինտէն պահս ի-
տէպիլիւր իտի:

Պիզիմ եէնի զէման վայիզի, էկէր Ա-
ւետարանա միւրաճաթ իթսէ իտի,
մէօմիլէր վէ միւնաթըզար իւզէրինէ
պիլա Ֆարգ կիւնէշին չափորըպ, վէ
թարլարընտան եաղմուրու էսիրկէ-
մէյէն, վէ եէքտիլէրինէ եէտի եէթմիշ
տէֆա թագտիրտէլըն ալֆ իթմէսինի
էմր ու թէնպիհ իտէն րահման իւլ րա-
հիմ պիր Ալլահ, էյլէ հէրքէսին կէօ-
ղիւնէ, պուլթէրէսթլէրին թիւրիթէրի
նէրթիւնիւ վէ Բիւլտօնու կիպի տէհ-
շէթլու կէօթէրէք, ճահիլլէրի վէ
սօֆուլարը, օլ մէրթէպէ գօրգուտուպ
մէյոնու գըլմայա, վէ ազ չօգ մէզհէպ
ու մէտէնիյէթ նէ իտուկին պիլէնլէրին
տախի նէթրէթ ու մահգուկիյէթլէրինի
մուճիպ օլմայա չըգըշմազ իտի:

Մէրգում վայիզ պիլմէլի տիր քի, տա-
լըմըզն եանի մէտէնիյէթին կիտիշինէ
թէվրաթտա մուղայիր օլարագ նէ գատար
միսալ վար իսէ, ինճիլտէ տախի, օլ գա-
տար մուվաթըզ միսալար վէ նասիհաթ
ու մէպտէլէր վարտըր. էվլէթ, վագթէ
ուլմագ, վէ մէտէնիյէթ տայիրէսինտէն
չաշմամագ իսթէյէն պիր վարգապետ,
թէվրաթը էլինէ ալարագ, «տիւ շմէնիլի
րէտտ իտէսին» քէլամընը կէօթէրմէք-
տէն իսէ, Աւետարանը էլինէ ալարագ
«տիւ շմէնիլիգի սէվիկի» քէլամարընը
կէօթէրմէլիտիր:

Մէզքիւր վազ հազընտա սէյլէնէ-
ճէք տահա բէք չօգ շէյլէր վար իսէտէ,
եէրիմիզին միւսաաւտէսի օլմատըղընտան,
պու գատարընը հէմ քեաֆի վէ հէմտէ
պիր իիթարը իսալիսանէ աւտ իտէրէք,
պու տէֆալըզ վայիզին իսմ ու մահէլլինի
ալէնէն սէյլէմէքտէն սարիթը նազար
իտէրիզ. Ֆազաթ, շու գատարը սէյ-
լէրիզ քի, էկէր պու եօլտա աւտի վէ

ինսանիյէթէ տապան տապանա զըտտ
վազար վիրմէյէ տէվամ իտէր իսէ, ազ
վազըթտան, օ շիմիքի համմալ թագը-
մընը տախի հուպուրունտա պուլամայա-
ճաղընա հիշ շիւքհէսի օլմամալը տըր:

Էսէֆի տէրուն իլէ շունու տախի
պէյան իտէրիզ քի, պիր գաշ այտան պէ-
րու, վէ խուսուսիլէ պու հաթթալար-
տա, քիլիսէլէրտէ բէք ուլղունտուզ սու-
րէթտէ պաղը վազար վէրիլիլի իշիտիլ-
մէքտէ տիր:

Էկէր պաղը վարգապետլէր, աւտան-
տա վազ վիրմէք Ֆուրսաթընը քէնտիլէ-
րինէ պիր սիրահ եա զալգան իտէրէք,
մէտէնիյէթէ վէ րէվիշի ճիհան վէ էֆ-
քեարը ումումա գարշը պիր մուհարէպէ
աշմագ, վէ գապա էհալիլի իղֆալ իթ-
մէք նիյէթի Ֆասիտէսինէ խըրմէթ իթ-
մէքտէ իսէլէր, քէնտիլէրէ խապէր վէրի-
րիզ քի, եանըմագտարըլար. զիյա,
պիլ իսթէր իսէք, քէնտիլէրին օլ շիւրիւք
վէ րասլանըլ օլան սիլահարընը տախի
բարա բարչա իտէպիլիլիզ:

ԹԵՐՃԻԻՄԱՆԸ ԱՆՎԱԼ

Մանգուլմէնին թապ ու նէշրինի, պաղը
ղաղէթալար, նէգաթէթ վէ ինսանիյէթէ
րիայէթէն թէպիլէ իլէ, թէշէքքիւրի խա-
լիանէմիզի տալէթ իթտիլէրի սրբատա,
թէրճիւմանը Ավալ նամ օսմանըճա զաղէ-
թա տախի, 791 ինճի նիւսիսինտէ, թէպ-
րիք եէրինէ, պիր խուսուսիլէ պահսր տէրճ
իտէրէք, նէ գատար աւտի էֆքեար վէ
եիւրէքտէ պուլունտուղուն իզհար իլէմիշ
իտի:

Մէզքիւր զաղէթա, Մէմուանըն թէվ-
գըֆիլէ, Մանգուլմէնին թապ ու նէշրինի
պիր պիրինէ գարըշտըրաագ, աւտէթա մաթ-
պուլաթ նէգարէթինէ թօղունուր պաղը հէ-
զէեանտա պուլունտուղտան պաշգա, Միւ-
նատիլի Լըճիյասըմըղըն գաբատըլմասը հազ-
գընտա տախի, պիր թագըմ կիւֆթուկիւ-
տա պուլունտուշ, վէ Մանգուլմէնի Լէվանթ-
տան ալընարագ տէրճ իտիլէն պաղը պահս-
լարըն տախի պիքրին կէշիլի, վէ Լէվանթ ի-
լէ Մանգուլմէնի մուզիլըր տիրէր տէյէ-
րէք, մաթպուլաթ նէգարէթի պէհիլէսինին
նազարը տիգգաթընը տալէթ իլէմիշ իտի:

Թէրճիւման, ճէրիտէնին իսմինի իշիթտիք-
ճէ սըթմա թուլթուղու կիպի, Լէվանթըն
տախի իսմինի իշիթտիքճէ ըսքգուս թուլթ-
տուղունտան, շիւնքի, պուլնարտան եէտիլի
թագաթլարըն աճըլարընը հալա ունուտա-
մամըշ տըր, Լէվանթտան ալտըղը պահսլար
իշին, Մանգուլմէնի ալէյիլտէ, այրըճա պիր
թագըմ հէզէեան տախի օղոււմուշ իտի. հաղ
պու քի, Լէվանթըն մէզքիւր պահսլարը
մուզիլըր օլտուղլարը հալտէ տախի, սէյլէ-
տիքլէրինի տէյիլ Մանգուլմէնի խիթապէն, իլլա
Լէվանթա խիթապէն սէյլէմէյէ պօրճուլիտի-
շալ պու քի, նասըլ քի սէյլէտիք, Լէվան-
թը եագանլարըն շաբգալը օլտուղունտա պիւ-

